

Seši Latvijas partneri turpina savu ceļojumu URBACT pasaulē

Jau 2019.gada septembrī uzsāka savas aktivitātes ES līmeņa pilsētvides attīstības programmas **URBACT III** 23 jauni sadarbības tīklu projekti, t.sk. **6 projekti ar Latvijas partneru dalību**: **ACCESS** (*Barriers to accessing culture*) – Rīga, **Cities4CSR** (*Cities for Corporate Social Responsibility*) – Ķekava, **DigiPlace** (*Digital innovation for cities*) – Ventspils Digitālais Centrs, **IoTChange** (*Internet of Things for Urban Development*) – Jelgavas novads, **iPlace** (*Niches for sustainable local economic development*) – Saldus, **URGE** (*Circular building cities*) – Rīgas enerģētikas aģentūra.

Šie URBACT programmas **Rīcības plānošanas tīklu** (*Action Planning Networks*) projekti atbalsta integrētu stratēģiju un rīcības plānu izstrādi ilgtspējīgai pilsētu attīstībai dažādās jomās. Partneriem ir iespēja izmēģināt dažus risinājumus savās pilsētās, attīstot prasmes un izmantojot **URBACT metodes**, pulcējot kopā vietējās ieinteresētās puses un veidojot starptautisko partnerību (*networking*).

Kā kultūras politika maina ES galvaspilsētu plānotāju ikdienas darbu?

Astoņas Eiropas galvaspilsētas: Amsterdama, Dublina, Lisabona, Londona, Sofija, Tallina, Rīga un Viļņa - ir apvienojušās URBACT projektā, lai izveidotu **ACCESS tīklu** ar mērķi palīdzēt pilsētām novērst piekļuves šķēršļus kultūras pasākumiem un produktiem.

Katrā no galvaspilsētām ir bagātīga un dinamiska kultūras dzīve, taču katrs partneris ir atradis savas pilsētas raksturīgus izaicinājumus. Turklāt sadarbības tīkls jau apzinājis trīs svarīgus darba virzienus kultūras jomā:

- paplašināt līdzdalību;
- sadalīt vienmērīgāk kultūras infrastruktūru visā pilsētā;
- uzlabot datu vākšanu un izmantošanu saistībā ar kultūras dzīvi.

Papildus ACCESS projekts noteica piecus galvenos aspektus kultūras politikas veidošanā:

- pastāvīgs dialogs, jo diskusijai par kultūru pilsētā ir jābūt nepārtrauktai
- pieejamība, jo ir svarīgi palīdzēt cilvēkiem un organizācijām sazināties
- ieklausīšanās un mācīšanās, jo daudziem cilvēkiem un organizācijām ir plaša pieredze kultūras jomā, un viņi ir gatavi dalīties pieredzē ar savu pašvaldību
- pilsētas “centra” modelēšana citos rajonos ar mērķi izpētīt iespējamo kultūras piedāvājumu un nepieciešamu atbalstu uz vietas
- esošās definīciju apspriede un apstrīdēšana (kas ir talants? kas ir kvalitāte? kas ir kultūra?), jo pilsētvides politikas veidotājiem ir jābūt atvērtiem jaunām idejām un pieejām

Katra pilsēta ir apņēmusies izstrādāt savu Rīcības plānu “*Culture with Everyone*” un attīstīt šo pieeju savas kultūras politikas veidošanā vietējā līmenī.

Vairāk informācijas par **ACCESS** projektu [šeit](#).

Vai zināji, ka ir iespēja nodarboties ar biznesu bez naudas?

KSA jeb Korporatīvās sociālās atbildības (*Corporate Social Responsibility*) ideja ir brīvprātīgi integrēt sociālās un vides problēmas uzņēmumu galvenajā biznesa darbībā. Tāpēc šie atbildīgi uzņēmumi ievēro cilvēktiesības, kad ražo savas preces un pakalpojumus, kā arī labi izturas pret personālu un nepiesārņo vidi.

Līdz ar to jaunais URBACT sadarbības tīkla **CITIES4CSR** 10 pilsētu (Milāna, Sofija, Vratsa, Ķekava, Rijeka, Molina de Segura, Guimarães, Budaörs, Bratislava un Nantes Metropole) projekts ir unikāla

iespēja praktiskā veidā izpētīt, kā KSA var mainīt mūsu pilsētas sabiedrību, kā arī piedāvāt jaunu redzējumu visai Eiropai: pilsētas, kur administrācija un business sadarbojas pilsētvides jautājumos (*government and business are sharing urban responsibilities*).

Eiropas KSA plāno, ka līdz 2030.gadam Eiropas pilsētu iedzīvotāji jeb 3/4 no kopējā iedzīvotāju skaita dzīvos ilgtspējīgās pilsētās, kas nodrošinās viņiem ekonomiskās iespējas, uzticamu infrastruktūru un augstu dzīves līmeni.

Jau tika veikta situācijas analīze partneru pašvaldībās, izstrādātas pirmās idejas risinājumiem, saplānotas mācību vizītes. Pakāpeniski veidojas vietējās darba grupas jeb *Urban Local Groups*.

Vairāk par **CITIES4CSR** šeit.

| **Digitālās inovācijas ienāk arī Ventspilī**

URBACT projektā “Digi Place – pilsētu digitālā inovācija” Messinas pilsētas vadībā sadarbosies astoņas pilsētas (Oulu, Ventspils, Portalegre, Roquetas de Mar, Botosani, Saint-Quentin un Trikala), lai nojauktu barjeras digitālajai pārejai (*digital transition*) un kļūstu par viedajām un ilgtspējīgajām pilsētām savos reģionos.

Partneri jau strādāja pie “viedas pilsētas” definīcijas un noteica prioritātes attiecībā uz digitālo pāreju savās pašvaldībās atbilstoši reālajām vajadzībām un aktuālai situācijai, kad vietējā līmenī ir daudz uz tehnoloģijām balstītu projektu, bet trūkst sinerģijas un sadarbības.

Lai īstenotu digitālo pāreju pašvaldībās, ir nepieciešama pavisam cita domāšana. Kā atzīst projekta vadošais eksperts Jans Grahems (*Ian Graham*): “Lai sasniegtu šo mērķi, pilsētām ir jāsabalansē savā attīstības stratēģijā cilvēku un tehnoloģiju aspekti”.

Galvenais izaicinājums projektā – datu aizsardzības un pārvaldība, kā arī kibersdrošība. Turklāt mūsdienās pilsētām ir jāspēj ātri pielāgoties digitālajai videi, bet tas rada savus riskus: digitāla pāreja vēl vairāk palielina nevienlīdzību iedzīvotāju starpā, jo ne visiem ir digitālas ierīces un interneta pieslēgums. Un šai projektā pārliecināsimies, ka URBACT metode ir lieliski piemērota tehnoloģiju un cilvēku apvienošanai integrētā un līdzdalīgā veidā.

Vairāk par **DigiPlace** projektu šeit.

| **Kā digitalizācija maina mūsu uztveri par mazākām pilsētām?**

Lietu internets (*Internet of Things*) ir tehnoloģija, kas palīdz iedzīvotājiem, uzņēmumiem un iestādēm uzlabot dzīves kvalitāti mazās un vidējā izmēra Eiropas pilsētās. URBACT projektā

IoTChange Fundāo apvienojās ar citām 6 mazajām pilsētām Ānge, Dodoni, Jelgavaas novada pašvaldība, Kežmarok, Nevers un Razlog, vienu universitāti Ābo Academy Vaasa un vienu Saxony-Anhalt reģionālās attīstības aģentūru, lai dalītos ar zināšanām un pieredzi, kas palīdz katrai pilsētai izstrādāt jaunu Rīcības plānu, kas vadīs pilsētas jaunajā digitālās transformācijas laikmetā.

Konkurētspējīgai lietu interneta pilsētas ekosistēmai jāietver ne tikai tehnoloģiju infrastruktūra (sensori, 5G tīkli, izpildmehānismi, datubāzes), bet arī atbilstošas darba vietas (inkubatori jauniem uzņēmumiem, testēšanas laboratorijas), veicināšanas aktivitātes (pasākumi, hakatoni). To var attiecināt uz publiskiem pakalpojumiem tādās jomās kā veselība un dzīves kvalitāte, tūrisms, izglītība, enerģētika vai mobilitāte.

Katram partnerim ir sava pieredze un veiksmes stāsts. Piemēram, Fundāo ir pirmā pašvaldība Eiropā, kas attīstīja IKT prasmes pirmsskolas izglītības iestādēs, savukārt Dodoni izmanto jaunas arheoloģisko vietu apmeklēšanas uzraudzībā, bet Ābo Academy Vaasa izstrādāja modernu lietu interneta platformu Vaasa pilsētai.

Vairāk par **IoTChange** projektu [šeit](#).

Mazas pilsētas meklē savas ekonomikas nišas konkurētspējīgā pasaulē

IPlace projekts apvieno nelielas pašvaldības – Amarante, Balbriggan, Gabrovo, Grosseto, Heerlen, Kočevje, Medina del Campo, Pärnu, Pori, Saldus – ar iedzīvotāju skaitu zem 100 tūkstošiem, kuras vēlās sev piesaistīt talantus un investīcijās.

URBACT projekts ir unikāla iespēja katrai partnerpilsētai doties ceļojumā uz industriālo pagātņi un pārskatīt jaunas ekonomiskās aktivitātes, kā arī rast sinerģiju starp tradicionālajām un mūsdienu tehnoloģijām.

Iedziļinoties pilsētas industriālajā vēsturē, ņemot vērā esošo pieredzi un nākotnes pārmaiņu nepieciešamību, partneri centīsies atrast nišas jaunai ekonomikas attīstībai. Katra partnerpilsēta plāno izstrādāt attīstības stratēģiju, izmantojot starptautisko ekspertu zināšanas un citu pilsētu pieredzes stāstus.

Vairāk informācijas par **IPlace** projektu [šeit](#).

Pāreja uz aprites ekonomiku arī būvniecības sektorā

Projekta **URGE** mērķis ir pirmoreiz pievērsties aprites ekonomikas jautājumam būvniecības nozarē,

lai ietekmētu vietējo politiku rīcību un Eiropas attīstības virzienus.

Sadarbību veido pilsētas Copenhagen un Munich, Utrecht un Rīga, Maribora (kuru pārstāv Nigrad), Kavala un mazāku pašvaldību reģionālā sadarbība Comunidade Intermunicipal do Oeste (intermunicipal community).

Būvniecības nozare Eiropā ir stratēģiski svarīga lielākajai daļai valstu. Aptuveni 4 no katrām 10 mājām Eiropā tika uzceltas laikā, kad būvniecības standarti bija citi. Šobrīd svarīgi ir uzturēt un saglabāt jau uzbūvēto, un gadījumā, ja ir nepieciešama ēkas renovācija vai nojaukšana, ir paredzēts turpināt aprites procesu, kurā materiālus var atkārtoti iekļaut būvniecības nozarē un atbilstoši izmantot no jauna.

Eiropas Komisija 2015.gada Aprites Ekonomikas Darbības plānā noteica nepieciešamos virzienus aprites ekonomikas paātrināšanai:

1. Aprites ekonomika ir sarežģīts process. Līdz ar to visaptveroša un mērķtiecīga stratēģija ir labākais līdzeklis, lai risinātu visus aspektus.

2. Svarīgi noteikt aprites ekonomiku kā prioritāti sadarbībai starp departamentiem pašvaldībās un valsts iestādēs. Vides aizsardzība, rūpniecība, pētniecības sektors, kā arī starptautiskā sadarbība un daudzi citi pakalpojumi var sniegt ieguldījumu aprites ekonomikas pārejā (*transition*) un ārpus tās.

3. Efektīvai valsts politikai aprites ekonomikā ir vajadzīgs atbalsts no uzņēmējdarbības un sabiedrības, lai maksimāli palielinātu tās ieguvumus vides un ekonomikas jomā.

Turklāt projekts pievērsīsies dažādām tēmām: publiskā iepirkuma regulējums, pabeigto celtniecības projektu, ēku un teritoriju atkārtota izmantošana, kā arī publisku datu paziņošana, "Pay-as-You Throw" (PAYT) sistēma vietējā līmenī utt. Tas noteikti iedvesmos partnerus pie pilsētas resursu pārvaldības plāna izstrādes.

Vairāk par **URGE** projektu [šeit](#).

Līdz 2020.gada 2.martam projektiem ir jāiesniedz projekta pieteikums 2.posmam, par kuru jau maijā pieņems lēmumu URBACT Uzraudzības komiteja. **Vasarā projekti uzsāks savas pamataaktivitātes, tai skaitā arī Latvijā.**

Rakstu sagatavoja: Anastasija Bizjajeva, URBACT Nacionālais kontaktpunkts Latvijā